

توصیه‌های بهداشتی برای پیشگیری از بیماری‌های زنبور عسل در ماه‌های سرد سال

آماده کردن کندوها برای زمستان گذرانی زنبورها

- ۱- کلیه صفحات موم آجدار و شان‌های خالی (پوک‌ه) را از کندو خارج کنید.
- ۲- برای افزایش جمعیت در سال آینده، دو شان گرده در کندو قرار دهید. این گرده پس از تغذیه، در بدن زنبور عسل تبدیل به لایه‌ی چربی می‌شود که برای زمستان گذرانی آن‌ها لازم است.
- ۳- برای جلوگیری از کپک زدن شان، بویژه شان‌های نزدیک به دیواره‌ی کناری کندو که بیشتر مورد هجوم قارچ قرار می‌گیرند، از هر طرف یک شان بردارید تا تهویه به خوبی صورت گیرد.
- ۴- در کندوهای طبقه‌دار چنانچه جمعیت به اندازه‌ی کافی (دو قسمت) وجود داشته باشد، احتیاج به برداشتن طبقه نیست؛ فقط شان‌های کناری (بدنه و طبقه) برای تهویه برداشته شوند.
در صورت وجود پنجره‌ی ملکه میان طبق و بدنه، باید آن را نیز برداشت.

۵- پس از اقدامات ذکر شده، تغذیه‌ی زمستانی بر اساس تعداد شان‌های حاوی زنبور شروع شود؛ در این مورد توجه به نکات زیر الزامی است:

- شربت به نسبت ۳ به ۲ تهیه شود. ۳ قسمت شکر ۲ قسمت آب.
- بهتر است تغذیه‌ی کندو (قوی و ضعیف) در مدت ۷ تا ۱۰ روز صورت گیرد.
- تعداد دفعات شربت دادن، به بزرگ یا کوچک بودن ظروف غذا خوری بستگی دارد؛ بنابراین بهتر است در کندوهای قوی از ظروف بزرگ و در کندوهای ضعیف از ظروف کوچکتر استفاده شود و آن‌ها هر روز تغذیه شوند.

۶- دریچه‌ی پرواز را برای جلوگیری از ورود حیوانات موذی از قبیل موش، تنگ کنید؛ این دریچه نباید بسته شود.

۷- تغذیه‌ی زمستانی را در محلی که کندوها در طول زمستان در آن جا نگهداری می‌شوند، انجام دهید؛ زیرا پس از تغذیه، کندوها سنگین می‌شوند و در زمان انتقال امکان شکستن آن‌ها و از بین رفتن زنبورها وجود دارد.

۸- در اواخر فصل تابستان زنبورداران باید کندوهای خود را در برابر سرما عایق کنند و عوامل تضعیف کننده‌ی کلنی‌ها را از بین ببرند تا کلنی‌ها در شرایط خوبی وارد فصل زمستان شوند؛ برای این کار از روش‌های مختلفی می‌توان استفاده کرد. برخی از آن‌ها عبارتند از:

- قاب‌ها و طبقات اضافی کندو حذف و در حد امکان کلنی فشرده شود.
- فضای داخل کندو با استفاده از قاب چوبی یا فیبری تنگ و در نتیجه فضای داخل کندو کاملاً متراکم شود.
- فضای خالی کندو با استفاده از کاه، روزنامه و مواد مشابه به منظور جذب رطوبت اضافی و حفظ دمای کندو، پر شود.
- به منظور جذب رطوبت مازاد کندو برای زمستان گذرانی، روی پارچه‌ی سقف و زیر درب کندو از روزنامه استفاده شود. از گونی‌های پلاستیکی یا مواد مشابه که سبب ایجاد کپک روی شان‌ها و افزایش شیوع بیماری در کندو می‌شوند، استفاده نشود.

- محدود کردن دریچه‌ی پرواز کندو برای زمستان گذرانی تا حدی که داخل کندو کوران باد ایجاد نشود.
- نصب محافظ در مقابل دریچه‌ی پرواز کندوهای کف باز، به منظور جلوگیری از ورود موش.
- کندوها باید دارای شیب خیلی کم به سمت دریچه‌ی پرواز باشند تا آب حاصل از برف و باران در داخل کندو باقی نماند.

نکات مهم و مراقبت‌های لازم برای نگهداری زنبورها در زمستان

۱- برای محافظت کندوها از باد؛ باید آن‌ها را به نحوی مستقر کرد که تخته‌ی پرواز آن شیبی به طرف جلوی کندو داشته باشد تا نه تنها آب برف و باران به داخل کندو نفوذ نکند بلکه قطرات آبی که در نتیجه‌ی تنفس زنبوران تولید می‌شود، در جلوی سوراخ پرواز منجمد نشود؛ زیرا در این صورت مانع ورود هوا به داخل کندو می‌شود.

۲- کندوها را باید در محلی نگهداری کرد که از نور مستقیم خورشید دور باشند.

۳- هرگز نباید در فصل زمستان سوراخ پرواز بسته شود؛ در صورت وجود برف در جلوی سوراخ پرواز باید سریع اقدام به پاک کردن آن کنید؛ غفلت از این کار ممکن است سبب مرگ جمعیت کندو شود.

۴- برای اطمینان از زنده بودن جمعیت کندو در زمستان، هرگز نباید در کندو برداشته شود.

به این منظور کافی است گوش خود را بر جدار کندو بگذارید و با زدن ضربه‌ای کوچک به وسیله‌ی انگشتان که باعث صدای زنبور می‌شود، به زنده بودن جمعیت پی ببرید.

۷- زمینی که کندوها در زمان زمستان گذرانی روی آن قرار داده می‌شوند نباید مرطوب باشد و محیط نگهداری کندوها بادگیر نباشد. وزش باد و انتقال سرما به داخل کندو باعث می‌شود زنبورها تحت استرس قرار گیرند و مصرف ذخایر عسل و احتمالاً بروز بیماری در کلنی افزایش یابد.

آموزش و ترویج و دفتر بهداشت و مدیریت بیماری‌های طیور، زنبور عسل و کرم ابریشم

سازمان دامپزشکی کشور